

Tücsök és szimbólum

A Magyar Nemzet szeptember 14-i számában Kemény Gábor a „tücsök szimbólum” jelentőségét fejtegeti Krudy „N. N.” című regényében. Szép írásában a „szindbadoskrudys” életforma szimbólumát találja az ebben a regényben — és Krudynál másutt is — megszólaló tücsök-zenében, és a motívum irodalmi őseit La Fontaine vígan hegedülő, a boldogságot a pillanatnyi örömben kereső tücsök-meséjében jelöli meg.

Csak hogy egy évszázad óta a muzsikáló tücsök La Fontaine-i példója mindinkább elvesztette irodalmi hatását és iskolai tanítássá zsugorodott. Az irodalomban helyét a dickensi tücsök foglalta el: „A tűzhely tücsökje”, az „igazi” boldogság vágyának és beteljesülésének elébb aggódó ciripeléssel, végül vidám muzsikával zenélő tücsökje: az elébb háborgó, a boldogság beteljesülését pedig újjongva ünneplő lelkiismeret hangját megszólaltató tücsök.

A boldogság vágyát, a lelkiismeret szavát megszólaltató „tücsök-zene” hangja alligal nem Dickens nyomában jutott el Krudyhoz. Hiszen Dickensnek ez a „karácsonyi meséje” nagyon ismertté vált hazánkban: előbb Hevesi Sándor, majd Benedek Marcell fordította magyarra a század elején, — Goldmark Károly pedig „A házi tücsök” címmel operában dolgozta föl, amelyet mind a budapesti, mind a bécsi Operaház tartós sikerrel mutatott be. A lelkiismeret megszólalását szimbolizáló „tücsök-zené”-re Krudy egész emberi és művészi alkata rezonált. Nem „utánozta” Dickenst, csak rátalált arra a zenére, amely olyan jól illett emberi és művészi lelkiismeretének kifejezésére.

Varannai Aurél